

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van oorlogsmonument 'Puinruimer' te Deinze

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011 en 9 september 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 27 september 2010 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen oorlogsmonument 'de Puinruimer' te Deinze;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen op datum van 18 augustus 2011, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 6 oktober 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Oorlogsmonument WO I en WO II, genaamd 'Puinruimer' of 'Piocheur' voor de gesneuvelden, de burgerlijke slachtoffers en de opgeëisten van de stad Deinze, gelegen te

Deinze (Deinze), Markt z.nr. ;

bekend ten kadaster:

Deinze, 1ste afdeling, sectie B, perceelnummer zonder, deel van openbaar domein, met inbegrip van stenen boek, rotonde met perk en boordstenen, zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Artistieke waarde:

Bovenop een groot, ruw bewerkt arduinen voetstuk, dat naar rechts afhelt, staat een jonge man in brons die het puin van de oorlog opruimt. Een arduinen open boek is neergelegd op een omringend grasperk in arduin afgeboord.

De "Puinruimer" of "Piocheur" uit 1922 is van de hand van de Deinzenaar, beeldhouwer Antoon van Parys. Het is een mooi artistiek voorbeeld van een oorlogsmonument, gekenmerkt door soberheid en stilering. Op de wanden van het arduinen blok is aan weerszijden een tafereel uitgewerkt. Aan de voorzijde een ongewapende soldaat die samen met een boerenjongen een gesneuvelde kameraad wegdraagt van het slagveld. Naast de boerenjongen staat: ANT. VAN PARYS 1922. Aan de achterzijde wordt de "Victorie" voorgesteld door een vrouwenfiguur, omgeven met een stralenkrans en met onderaan een rouwvers.

Antoon van Parys (1884 -1968) was leerling van het Gentse Sint-Lucasinstituut en van de Gentse Academie voor Schone Kunsten. Hij leerde beeldhouwen in de ateliers van Mathias Zens en Aloïs De Beule. In zijn beginperiode maakte hij vooral religieuze beelden en grafmonumenten in Groot-Deinze en omstreken. Na WO I werd hij vooral aangezocht om voor de gesneuvelden een herinneringsmonument op te richten. Zo ontstonden de monumenten te Deinze, Lo, Passendale, Woumen, Klerken, Petegem, Vinkt, Astene, Deurle, Kruishoutem, Zedelgem, Sint-Baafs-Vijve, Eke, Dranouter en Machelen.

De serene en mystieke uitstraling van de figuren is een typisch kenmerk voor het werk van Antoon Van Parys.

Historische waarde:

Herdenkingsmonument voor de gesneuvelden en de burgerlijke slachtoffers van WO I, ingehuldigd in 1922 in aanwezigheid van prins Leopold. Later werden de namen van de slachtoffers van WO II toegevoegd op een arduinen open boek, dat is neergelegd op een omringend grasperk in arduin afgeboord.

Sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma; de woorden "Vergeet nooit" zijn sprekend.

Beeldhouwer Antoon Van Parijs noemde zijn monumenten "vredesmonumenten" als aanklacht tegen elk oorlogsgeweld, met de nadruk op verwoesting en verdriet. De 'Puinruimer' is een typisch voorbeeld van hoe de kunstenaar Antoon Van Parys in zijn herinneringstekens altijd de nadruk legt op de heropbouw.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009 en 10 juni 2011. (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011)

Brussel,

24 NOV. 2011

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS